

"Çöl devriyesi"

Elimde bir nefeste okuduğum **"Çöl Devriyesi, Ürdün Anıları"** kitabı var.

Yeni çıkan kitabın yazarı, anıların sahibi, Amman'da 1995 - 1998 arasında Büyükelçilik yapmış **Süha Umar**.

Kitap Umar'ın o yıllarda Ürdün'de tanık olduğu pek çok siyasal, kültürel, insani olayları anlatıyor. Ancak, "sıradan anılardan farklı" olarak, bir kaç başka özellik taşıyor.

Evet, Ürdün'ü, Ürdün tarihini, iç siyasetini, ekonomisini, kültürünü, her yönüyle Türkiye-Ürdün ilişkilerini, Ürdün'ün Orta Doğu'daki konumunu gözler önüne seriyor ama, bunun ötesinde kitap:

-Orta Doğu tarihini, Orta Doğu ülkelerinin karmaşık ve sürekli değişen, çoğunlukla da küçük çıkar hesaplarına dolanmış ilişkilerini,

-Türkiye'nin bu coğrafyada yıllarca izlediği ve halen izlemesi gereken politikasını,

-Bu çerçevede bizim Dışişleri Bakanlığının o olaylara ilişkin tavrını ve ona dönük pek çok perde arkasında kalmış gerçekleri,

-Hepsinden daha önemlisi, Türkiye'nin bugün Suriye bataklığına girmiş olmasının hangi tehlikeleri beraberinde getirdiğini,

-Ve Suriye'nin yirmi, otuz yıldır Türkiye'ye karşı beslediği düşmanlığı belgeleriyle anlatıyor.

Bu açıdan bakıldığında, kitap Ürdün anıları etrafında, Orta Doğu'nun fotoğrafını, daha da ötesi röntgenini çekiyor, günümüzde Türkiye'den baktığımızda ise, ön plana Suriye çıkıyor.

Suriye ve terör örgütleri

Kitabın pek çok yerinde Ürdün'deki Amerikalı diplomatların, hem Ürdünlülerin aktardıkları var, Suriye komşu ülkelere hiç dostça davranmıyor. Terör örgütlerine arka çıkıyor.

Örneğin, herkesin bildiği gibi, yıllar yılı PKK'yı Şam'da ve diğer kentlerde besliyor, barındırıyor. Ta ki, Türkiye'nin artık sabrının taşıdığı, neredeyse savaşın eşiğine geldiği bir noktada, **Öcalan'ı** Şam'dan çıkarmak zorunda kaldığı güne kadar.

Neden böyle yapıyor?

Bölge ülkelerinde istikrarsızlık yaratıp, bundan kendine çıkar sağlamayı umduğu için.

1990'larda Türkiye'den Fırat ve Dicle'den kendi topraklarına daha fazla su bırakılması karşılığında, koz olarak PKK'yı kullandığı gibi.

Orta Doğu tam bir "terör örgütleri bataklığı", tarihten bugüne sürekli terör örgütlerinin cirit attığı bir bölge.

Çünkü, her ülke bir terör örgütünü diğer ülke ya da ülkelere karşı kullanıyor. Bataklık da, buradan kaynaklanıyor.

Bugün olduğu gibi.

Arap ligi

Kitapta ilginç bağlantılar yer alıyor, bunlardan biri **Arap Ligi**.

Arap Ligi 1945 yılında başlangıçta Kahire’de Mısır ve Irak’ın başını çektiği, Ürdün, Suriye, Lübnan’ın kuruculuğa katıldığı, sonradan Arap dünyasının diğer ülkelerini barındıran bir birlik. Araplar arasında dayanışma, çok güzel.

Ancak, bu ligin kuruluşuna kim önderlik ediyor? **İngiltere**.

Adı birlik, ama Araplar arası ayrılık ilkesine oturtulan, “**böl ve yönet**” kuralının fiilen en geçerli olduğu emperyalist politikanın aracı.

Ne var ki, 90’lı yıllarda Türkiye PKK teröründen çekerken, Suriye açıkça terörü beslerken, Arap Ligi anında bir araya geliyor ve Türkiye’ye karşı birleşiyor.

“Yemen Cumhurbaşkanı Hafız Esad’la görüştüğten sonra, Türkiye’nin Suriye’yi tehdit ettiğini söylemişti. Suriye’nin güvenliğinin Arapların ulusal güvenliğinin ayrılmaz parçası olduğunu, Türkiye’nin aslında Arapları hedef aldığını söylüyordu”. (Süha Umar, a.g.k., s.338).

İlginç olan, bu açıklamanın ardından Amerikan Dışişleri Müsteşarı da, “*Türkiye’nin PKK ile ilgili kaygılarını anlamakla birlikte, Suriye’ye karşı kuvvet kullanmanın doğru olmadığını*” söylüyor. (Aynı yerde).